Plan van aanpak Lachgas

Aanleiding

In het afgelopen jaar is lachgas veelvuldig in het nieuws geweest. Lachgas is een legaal middel dat steeds populairder wordt als partydrug. De toename in de verkoop en het gebruik van lachgas is een landelijke trend, die ook in Harlingen zichtbaar is. Het gebruik van lachgas, al dan niet gecombineerd met andere middelen, kan schadelijke gevolgen hebben. Het gebruik van lachgas heeft geleid tot verkeersongelukken en tot lichamelijke klachten. In enkele gevallen heeft het zelfs tot dwarslaesies geleid.
Het toenemende gebruik van lachgas baart het college en de gemeenteraad zorgen. In het afgelopen jaar zijn er door de gemeenteraad vragen over het gebruik van lachgas gesteld en is er een motie ingediend. De strekking hiervan luidde te onderzoeken welke maatregelen genomen kunnen worden om de verkoop en het gebruik van lachgas aan banden te leggen. Aan de gemeenteraad is toegezegd om met een algeheel plan van aanpak inzake verkoop en gebruik van lachgas te komen. In dit plan van aanpak wordt het totaalpakket aan maatregelen gepresenteerd.

Huidige situatie

Lachgas is een legaal middel wat onder de Warenwet valt en vrij verkrijgbaar is via verschillende kanalen. Het is verkrijgbaar in de detailhandel en groothandel maar ook via social media of bezorgdiensten. Ook in de horeca en op festivals wordt lachgas verkocht. Verkopers van lachgas moeten zich houden aan de regels van de Warenwet. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is toezichthouder. Staatssecretaris Blokhuis heeft aangekondigd lachgas weer te willen scharen onder de Opiumwet, dit kan echter nog een aantal maanden tot een jaar duren.
Landelijk heeft gemeente Arnhem als eerste gemeente een verbod ingesteld op de verkoop van lachgas op straat en in de horeca. Horecaondernemers mogen geen lachgas via ballonnen en lachgaspatronen verkopen. De verkoop van lachgas is verboden op grond van de wet Milieubeheer, die stelt dat verkopers verplicht zijn om gevaren voor mens en milieu te voorkomen of te beperken.
Regionaal is er ook veel aandacht voor de problematiek rond lachgas. Diverse Friese gemeenten zijn bezig met het ontwikkelen van een aanpak die varieert van een ventverbod tot inzetten op preventie. In het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (Hierna: RBPO) is afgesproken dat de ontwikkelingen omtrent lachgas zullen worden gevolgd.

Horeca en evenementen in Harlingen

In Harlingen zijn een aantal horecagelegenheden bekend waar lachgas wordt verkocht aan bezoekers. In 2019 is een verbod op de verkoop en het gebruik van lachgas tijdens evenementen op het evenementterrein opgenomen in de evenementenvergunning en het evenementenbeleid.

Mogelijke maatregelen om de verkoop en het gebruik te stoppen

Deelnemen aan overleggen

- Actuele ontwikkelingen rondom lachgas worden gevolgd in het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (hierna: RBPO). Waar nodig wordt in het RBPO regionaal de aanpak van lachgas afgestemd. Daarnaast wordt in het Friese IVZ-overleg (overleg met ambtenaren openbare orde en veiligheid) informatie en kennis uitgewisseld en gesproken over actuele ontwikkelingen. Indien nodig wordt in het Friese IVZ-overleg de Friese aanpak van lachgas op elkaar afgestemd.
- Met verkopers van lachgas kunnen afspraken gemaakt worden over de verkoop van lachgas.

Wettelijke voorschriften

- **Wet Milieubeheer:** Artikel 9.2.1.2 van de Wet Milieubeheer stelt dat diegene die beroepshalve een stof aan een ander te beschikking stelt verplicht is om gevaren voor mens en milieu te voorkomen of te beperken. Gelet op de risico's die lachgas met zich meebrengt kan gesteld worden dat een ondernemer die lachgas in ballonnen verkoopt in strijd met dit artikel handelt. Dit geeft mogelijkheden om op grond van de Wet Milieubeheer te handhaven op het verstrekken van lachgas voor direct gebruik aan consumenten. Temeer omdat lachgas uit een tank verstrekt wordt waarop staat vermeld dat dit niet voor inhalatie is.
- **Drank en Horecawet:** Artikel 14 van de Drank- en Horecawet verbiedt kleinhandel vanuit een horecagelegenheid. Op grond van dit artikel kan worden gehandhaafd indien lachgas in ballonnen of patronen wordt verkocht.
- **Ventverbod:** Om het venten van lachgas te voorkomen kan een verbod op venten in de APV worden opgenomen. Bij overtreding wordt een boete opgelegd.
- **Een verbod op verkoop en gebruik van lachgas opnemen in de evenementenvergunning:** In de evenementenvergunning kunnen aanvullende voorwaarden opgenomen worden richting de organisator die gericht zijn op het verbieden van de verkoop van lachgas. In 2019 is een verbod op de verkoop en het gebruik van lachgas opgenomen in de evenementenvergunning en het evenementenbeleid van gemeente Harlingen.
- **Een verbod op het gebruiken van lachgas in het openbaar gebied:** In de APV kan een totaalverbod op lachgas worden opgenomen als daardoor hinder ontstaat voor personen of de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu in gevaar komt.

Preventie en voorlichting

- **Voorlichting aan jongeren:** Als gemeente kan ingezet worden op voorlichting en preventie in de richting van gebruikers van lachgas. Hierbij kan samengewerkt worden met VNN, het onderwijs, politie en bureau Halt. Een minderjarige die betrapt wordt op het gebruik van lachgas wordt uitgenodigd voor een gesprek met zijn ouders bij bureau Halt. Aanvullend wordt een leeropdracht over lachgas meegegeven.
  In de handreiking 'Lachgas: van zorgen naar acties' van het Trimbos Instituut is een link naar een video te vinden. Deze video is voor gebruikers ontwikkeld met ''5 dingen die je moet weten over lachgas''. Harm reduction is het uitgangspunt van de video. De video gaat in op de (mogelijke) risico's van gebruik. Ook worden tips gegeven over hoe je risico's op gezondheidsproblemen zo veel mogelijk kunt beperken.

- **Preventie:** Bewustzijn creëren door met horeca en evenementenorganisatoren in gesprek te gaan over de risico's en gevaren van lachgas. Dit met als doel om de verkoop en het gebruik van lachgas te beperken of te stoppen.
- **Social media:** Het Trimbosinstituut stelt een aantal video's beschikbaar over lachgas die zich richten op gebruikers en ouders. Deze kunnen worden gedeeld via social media kanalen.

Welke maatregelen gaan wij nemen?

In afwachting van beleid van de VNG en/of nadere wet- en regelgeving van de overheid neemt gemeente Harlingen een aantal maatregelen. Zo lang er geen landelijk beleid of nadere wet- en regelgeving is borduurt gemeente Harlingen voort op deze maatregelen.

Deelname aan overleggen
Gemeente Harlingen neemt actief deel aan de regionale overleggen. In het RBPO en het IVZ-overleg worden de landelijke en regionale ontwikkelingen met betrekking tot lachgas gevolgd en waar nodig kan de aanpak van lachgas worden afgestemd.
Met de horeca worden gesprekken gevoerd om vrijwillige afspraken te maken over de verkoop van lachgas binnen de horecagelegenheden in Harlingen. Dit ten behoeve van de preventie van het lachgasgebruik onder jongeren.

Wettelijke voorschriften
In 2019 is een verbod op de verkoop en het gebruik van lachgas opgenomen in de evenementenvergunning en het evenementenbeleid van gemeente Harlingen.
In de APV wordt een verbod op het gebruik van lachgas opgenomen als daardoor hinder ontstaat voor personen of de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu in gevaar komt.
In de APV wordt een ventverbod opgenomen als daardoor de openbare orde, de openbare veiligheid en de volksgezondheid in gevaar komt.
Gemeente Harlingen onderzoekt of er voldoende capaciteit en mogelijkheden zijn om te handhaven op artikel 9.2.1.2 van de Wet Milieubeheer en artikel 14 van de Drank- en Horecawet.

Preventie en voorlichting
Met de horeca zal in gesprek worden gegaan om vrijwillige afspraken te maken om de verkoop van lachgas te beperken of te stoppen.
Via social media kanalen worden video's en ander preventie materiaal gedeeld gericht aan gebruikers en hun ouders. Deze video's worden beschikbaar gesteld door het Trimbos instituut.
In de werkgroep middelengebruik worden een aantal concrete acties uitgezet gericht op voorlichting aan jongeren over het gebruik en de gevolgen van lachgas.

Acties

De volgende acties vloeien voort uit de hierboven beschreven maatregelen:

Maatregel	Actie	Wie	Wanneer
Deelname aan regionale overleggen	RBPO	Burgemeester	Periodiek
	Fries IVZ-overleg	Openbare orde en veiligheid	Periodiek

Gesprekken met de horeca	Gesprekken met vertegenwoordiging van de horeca in het horeca overleg	Burgemeester en afdeling VVH	Periodiek
	Gesprekken met horeca om tot afspraken m.b.t de verkoop van lachgas te komen	Afdeling VVH	Vanaf het tweede kwartaal in 2020
Verbod op het gebruiken van lachgas in het openbaar gebied	De APV wordt gewijzigd. Hierin wordt een verbod op het hinderlijk gebruik van lachgas in het openbaar gebied opgenomen.	Openbare orde en veiligheid en juridische zaken	Tweede kwartaal 2020
Verbod op venten	De APV wordt gewijzigd. Hierin wordt een verbod op venten opgenomen.	Openbare orde en veiligheid en juridische zaken	Tweede kwartaal 2020
Bestaande wettelijke voorschriften inzetten	Onderzoeken of op basis van artikel 9.2.1.2 van de Wet Milieubeheer en artikel 14 Drank- en Horecawet kan worden gehandhaafd.	Afdeling VVH	Tweede kwartaal 2020
Preventie	Gesprekken met de horeca om de verkoop van lachgas te beperken of te stoppen.	Afdeling VVH	Vanaf het tweede kwartaal in 2020
Voorlichting	Het Trimbos instituut stelt preventiemateriaal (video's) beschikbaar die via social media worden gedeeld en gericht zijn aan jongeren en ouders.	Communicatie	Vanaf het tweede kwartaal in 2020
	In de werkgroep middelengebruik een aantal acties uitzetten gericht op jongeren.	Werkgroep middelengebruik	Vanaf het tweede kwartaal in 2020
Landelijke ontwikkelingen/ wetgeving afwachten	Wachten op beleid van de VNG en/of nadere wet- en regelgeving van de overheid.		